

На основу члана 29. став 2. Закона о Националном оквиру квалификације Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 27/18, 6/20 и 129/21 – др.закон), члана 17. став 1. и члана 24. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 74/12 – исправка УС, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др.закон),

министар просвете доноси

РЕШЕЊЕ

О УСВАЈАЊУ СТАНДАРДА КВАЛИФИКАЦИЈЕ „АВИО-ТЕХНИЧАР ЗА ВАЗДУХОПЛОВ И МОТОР“

1. УСВАЈА СЕ стандард квалификације „Авио-техничар за ваздухоплов и мотор“, који је одштампан у Прилогу 1. овог решења и чини његов саставни део.
2. Ово решење објавити у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”.

Број: 611-00-00560/2023-03

У Београду, 23.05.2023. године

МИНИСТАР

Бранко Ружић

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације	АВИО-ТЕХНИЧАР ЗА ВАЗДУХОПЛОВ И МОТОР
---------------------	---

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОК ¹ / ISCED-F 2013	0716 Моторна возила, бродови, ваздухоплови
Ниво НОКС -а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а - основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање.
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил;

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 5 НОКС-а - Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2) - Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	7232.01 Авио-механичар 7232.03 Ваздухопловни механичар за моторне системе 7232.04 Ваздухопловни механичар за систем конструкције 7232.05 Ваздухопловни механичар за хидраулични систем 0210.13 Техничар за авион и мотор ⁴
Стандард занимања ⁵	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ У складу са прописима којима се уређује организација, састав и начела службе у Војсци Србије (Уредбе о начелима унутрашњег уређења и систематизације формацијских места у Војсци Србије)

⁵ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Авио-техничар за ваздухоплов и мотор са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Авио-техничар за ваздухоплов и мотор.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Авио-техничар за ваздухоплов и мотор врши одржавање и опслуживање основних система борбених авиона и хеликоптера, као и основно одржавање погонске групе борбених ваздухоплова, применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен.

Обучен је за: проверу, испитивање и подешавање елемената и уређаја основних система борбених авиона и хеликоптера; утврђивање кварова и врста грешака, те отклањање мањих неисправности основних система борбених авиона и хеликоптера; монтажу и демонтажу делова и елемената основних система борбених авиона и хеликоптера; распоређивање и прикључивање земаљских агрегата и допуну борбених ваздухоплова течностима и гасовима у процесу опслуживања борбеног ваздухоплова; демонтажу, монтажу и мања подешавања параметара рада турбомлазних и турбовратилних мотора борбених ваздухоплова; коришћење техничке документације за одржавање и опслуживање борбених ваздухоплова; примену прописаних мера безбедности и здравља на раду.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на српском и енглеском језику, активно доприноси неговању културе изражавања. Продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у иницирању и реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.

Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине, у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, авио-техничару за ваздухоплов и мотор омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције

- Одржавање основних система борбених авиона, применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен;
- Одржавање основних система борбених хеликоптера, применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен;
- Опслуживање основних система борбених ваздухоплова;
- Основно одржавање погонске групе борбених ваздухоплова, применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен;

Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> - Коришћење техничке документације и вођење евиденције о радовима на одржавању и опслуживању основних система, као и основном одржавању погонске групе борбених ваздухоплова; - Примена људског фактора и питања људских перформанси (human performance); - Кључне компетенције.⁶
По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:	
Знања	<ul style="list-style-type: none"> - опише процедуре припреме основних елемената и система (елементи конструкције, команде лета, делови и уређаји горивних, хидрауличних и пнеуматских система, стајни трап и други механички елементи) за лет за одређен тип и врсту борбених авиона (ловачки авион, ловачко-бомбардерски авион, школско-борбени авион, транспортни авион); - опише поступак припреме борбених авиона на стајанци у летачком дану; - опише поступке превентивних прегледа делова, уређаја и елемената основних система борбених авиона, као и дијагностичке методе, врсте мерења и мерне уређаје за одржавање; - објасни нивое одговорности, организационе процедуре, поступке документовања и овере извршеног превентивног и корективног одржавања делова и уређаја основних система борбених авиона; - разликује карактеристике и својства материјала на борбеном авиону; - објасни размештај, врсте и принцип рада главних делова и уређаја основних система на борбеном авиону; - познаје механику лета борбених авиона; - наведе поступке монтаже и демонтаже делова и уређаја основних система борбених авиона; - опише врсте техничке документације, као и примену ваздухопловно-техничког упутства за одржавање делова и уређаја основних система борбених авиона; - опише процедуре припреме основних елемената и система (елементи конструкције, команде лета, делови и уређаји горивних, хидрауличних и пнеуматских система, стајни трап и други механички елементи) за лет за одређени тип и врсту борбених хеликоптера (борбени хеликоптер, школско-борбени хеликоптер, транспортни хеликоптер, вишенаменски хеликоптер); - опише поступак припреме борбених хеликоптера на стајанци у летачком дану;

⁶ На основу: Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета („Службени гласник РС“, бр. 117/13).

Вештине

- користи алат и рукује специфичном опремом неопходном за спровођење превентивних прегледа у оквиру одржавања борбених хеликоптера по елементима основних система;
- реферише посади припремљеност борбеног хеликоптера за лет примењујући прописану терминологију;
- допуњава прописану документацију извршених прегледа и замене делова по елементима основних система борбеног хеликоптера и врши оверу својих радова у делокругу посла за који је обучен и овлашћен;
- врши проверу, испитује и подешава елементе и уређаје основних система борбених хеликоптера;
- утврди квар, врсту грешке и отклања мање неисправности делова и елемената основних система борбених хеликоптера;
- врши монтажу и демонтажу делова и елемената основних система на борбеном хеликоптеру;
- врши прихват, паркирање и смештај борбеног ваздухоплова са лета, као и прихват и отпрамање борбеног ваздухоплова на лет;
- користи, распоређује и прикључује земаљска средства и агрегате у процесу опслуживања борбеног ваздухоплова;
- врши покривање и друге поступке заштите основних система борбеног ваздухоплова;
- рукује земаљским комплетом за опслуживање борбеног ваздухоплова;
- допуњава борбени ваздухоплов прописаним флуидима;
- врши преглед и утврђивање техничке исправности на турбомлазним и турбовратилним моторима борбених ваздухоплова;
- врши демонтажу и монтажу турбомлазних и турбовратилних мотора борбених ваздухоплова;
- врши мања подешавања параметара рада турбомлазних и турбовратилних мотора борбеног ваздухоплова;
- евидентира параметаре рада турбомлазних и турбовратилних мотора борбених ваздухоплова на прописаним обрасцима;
- врши конзервацију и деконзервацију турбомлазних и турбовратилних мотора борбених ваздухоплова;
- користи ваздухопловно-техничку документацију и упутства на српском и енглеском језику приликом одржавања система и опслуживања борбених ваздухоплова;

<p>Вештине</p>	<ul style="list-style-type: none"> - обавља стручну комуникацију и кореспонденцију на српском и енглеском језику, применом прописане терминологије у вези са одржавањем и опслуживањем основних система борбених ваздухоплова; - ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за авио-техничара за ваздухоплов и мотор.
<p>Способности и ставови</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостално, одговорно, уредно и прецизно обавља поверене послове у складу са прописима, професионалним стандардима и нормативима у делатности поправке и одржавања летелица и свемирских летелица; - испољава љубазност, комуникативност, предузимљивост, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима; - испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме, уређаја и алата које користи у раду, пратећи ресурсе рада делова и уређаја основних система и борбених ваздухоплова; - ефикасно планира и организује време и активности поштујући рокове; - испољава позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима; - прилагођава се на промене у радном процесу, уочава проблеме и учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандартних послова; - благовремено и засновано доноси одлуке о угрожености; - увиђа значај и улогу људског фактора у безбедности ваздушног саобраћаја; - увиђа значај важности строгог поштовања прописа у ваздухопловству, те последице које могу настати услед непоштовања истих; - ефикасно примењује ИКТ за прикупљање података, у реализацији задатака и вођењу прописаних евиденција при одржавању и опслуживању ваздухоплова; - увиђа потребу перманентног усавршавања из делокруга рада, те показује спремност да правовремено примењује новине у постојећим прописима и технолошким стандардима; - промовише принцип ефикасног коришћења енергије и одрживог развоја; - испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице; - испољава одговоран однос према здрављу и заштити околине и спреман је да се на том пољу ангажује.

<p>Начин провере остварености исхода учења</p>	<p>Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.</p> <p>Оцењивање је описно и бројчано.</p> <p>Бројчане оцене ученика су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одличан (5), - врло добар (4), - добар (3), - довољан (2) и - недовољан (1). <p>Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.</p> <p>Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).</p> <p>Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на стручној матури.</p>
--	--

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

<p>Квалификације реализатора програма</p>	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), <p>а изузетно одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), <p>односно</p> <ul style="list-style-type: none"> - средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања; <p>За наставника практичне наставе одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или - нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно мајсторско образовање са петогодишњим радним искуством у струци), уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.
<p>Организација надлежна за издавање јавне исправе</p>	<p>Средње стручне школе</p>